



Av. Hamit TIRYAKI
İş Hukuku Uzmanı,

VERBİS'E KAYIT ZORUNLULUĞU

I. GİRİŞ

Öncelikle şu hususu belirtelim ki, halen VERBİS test aşamasındadır. Yakın zamanda kullanıma açılacağı varsayılmaktadır. Kullanıma açıldıktan sonra veri sorumluları VERBİS'e kayıt yaptıracaklardır.

07.04.2016 tarih ve 29677 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu çerçevesinde Türkiye'de kişisel veri işlemekte olan tüm gerçek ve tüzel kişiler için bazı yükümlülükler getirilmiştir.

Konunun daha iyi anlaşılması için kişisel verilerle ilgili diğer hususlar da uygun başlıklar altında VERBİS'i açıklayacak şekilde anlatılmaya çalışılacaktır.

II. VERİ SORUMLUSU SİCİLİNE KAYIT ve DİĞER HUSUSLAR

Kişisel Veri Nedir

Kişisel veri, kimliği belirli ya da belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgidir.

Kişisel verilerin işlenmesi Kanununun 5. maddesinde sayılan hallerden en az birinin bulunması durumunda yani:

- İlgili kişinin açık rızası,
- Kanunlarda açıkça öngörülmesi,
- Fiili imkansızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunluluk içermesi,
- Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekmesi,
- Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması,
- İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmesi,
- Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlenmesinin zorunlu olması,

- İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunluluk içermesi,

hallerinden birinin varlığı durumunda ilgili kişinin kişisel verilerinin işlenmesi mümkün bulunmaktadır.

Kişisel verilerin işleme şartları, yani hukuka uygunluk halleri, Kanunda sınırlı sayıda sayılmış olup, bu şartlar genişletilemez.

Kişisel veri işleme, Kanunda bulunan açık rıza dışındaki şartlardan birine dayanıyorsa, bu durumda ilgili kişiden açık rıza alınmasına gerek bulunmamaktadır. Veri işleme faaliyetinin, açık rıza dışında bir dayanakla yürütülmesi mümkün iken açık rızaya dayandırılması, aldatıcı ve hakkın kötüye kullanımı niteliğinde olacaktır. Nitekim, ilgili kişi tarafından verilen açık rızanın geri alınması halinde veri sorumlusunun diğer kişisel veri işleme şartlarından birine dayalı olarak veri işleme faaliyetini sürdürmesi hukuka ve dürüstlük kurallarına aykırı işlem yapılması anlamına gelecektir. Bu kapsamda, veri sorumlusu tarafından kişisel veri işleme faaliyetinin amacının öncelikli olarak açık rıza dışındaki işleme şartlarından birine dayanıp dayanmadığı değerlendirilmeli, eğer bu amaç Kanunda belirtilen açık rıza dışındaki şartlardan en az birini karşılamıyorsa, bu durumda veri işleme faaliyetinin devamı için kişinin açık rızasının alınması yoluna gidilmelidir.

Özel Nitelikli Kişisel Veriler

Özel nitelikli kişisel veriler öğrenilmesi halinde ilgili kişi hakkında ayrımcılık yapılmasına veya mağduriyete neden olabilecek nitelikteki verilerdir. Bu nedenle, diğer kişisel verilere göre çok daha sıkı şekilde korunmaları gerekmektedir. Özel nitelikli kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası ile ya da Kanunda sayılan sınırlı hallerde işlenebilir.

Kanunda özel nitelikli kişisel veriler, sınırlı sayma yoluyla belirlenmiştir. Bunlar; kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileridir. Özel nitelikli kişisel verilerin kıyas yoluyla genişletilmesi mümkün değildir.

Kanun, özel nitelikli kişisel veriler arasında da bir ayırım yapmıştır. Buna göre sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel verilerin işlenmesi ile bunlar dışındaki özel nitelikli kişisel verilerin, açık rıza olmaksızın işlenebileceği haller farklı düzenlenmiştir.

Kanuna göre, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi, ilgili kişinin açık rızası dışında aşağıdaki hallerde mümkündür:

- Sağlık ve cinsel hayat dışındaki özel nitelikli kişisel veriler, ancak kanunlarda öngörülen hallerde,
- Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler, ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından

İşlenebilir.

Ayrıca Kanunda ile özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi bakımından, Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şartı getirilmiştir. Ayrıntılar için "Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler" ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/01/2018 Tarihli ve 2018/10 Sayılı Kararına bakılmalıdır.

Veri Sorumlusu Kime Denir

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca Veri Sorumlusu, kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişidir.

Veri Sorumlusunun Görevleri

Kişisel Verileri Koruma Kurulu Kanununun 12 nci maddesinde yer alan İşlenen kişisel verilerin kanuni olmayan yollarla başkaları tarafından elde edilmesi hâlinde, Veri Sorumlusu bu durumu en kısa sürede ilgisine ve Kurula bildirmekle yükümlüdür.

Bununla birlikte

- İkelere uyum sağlama
- İşleme şartlarına uyum sağlama
- Aydınlatma yükümlülüğü Silme/yok etme/anonimleştirme
- Veri Sorumluları Sicili'ne kaydolma
- Aktarım yasağı/yurtdışına aktarım yasağı
- İlgilinin başvurusuna yanıt verme
- Teknik ve idari tedbirler alma
- Denetim yapma

Sorumlulukları da vardır.

Veri Sorumlusu Sicili

Kanunun Veri Sorumlusu Sicili başlıklı 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında "Kurulun gözetiminde, Başkanlık tarafından kamuya açık olarak Veri Sorumluları Sicili tutulur" hükmü, yer almaktadır.

Kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmak zorundadır.

Veri Sorumlularının Kayıt Olacağı Tarihler

Veri Sorumluları Koruma Kurulu 2018 Yılında yayınladığı 2018/88 sayılı kararlar kayıt yükümlülük tarihlerini açıklamıştır. Bu karar aşağıdaki tabloda özet olarak gösterilmiştir.

| İşyerinin Özelliği ve Veri Sorumluları | Kayıt yükümlülüğü başlangıç tarihi | Kayıt için son tarih |
|--|---|-----------------------------|
| Yıllık çalışan sayısı 50'den çok veya yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL'den çok olan gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları | 01.10.2018 | 31.12.2019 |
| Yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları | 01.10.2018 | 31.12.2019 |
| Yıllık çalışan sayısı 50'den az ve yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL'den az olmakla birlikte ana faaliyet konusu özel nitelikli kişisel veri işleme olan gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları | 01.01.2019 | 31.03.2020 |
| Kamu kurum ve kuruluşu veri sorumluları | 01.04.2019 | 30.06.2020 |

Nasıl Kayıt Olunacağı

VERBİS'e Kişisel Veriler Kayıt Kurulunun internet sitesi üzerinden VERBİS ara yüzü aracılığıyla kayıt yaptırılacaktır. Kayıt¹ için herhangi bir ücret ödenmeyecektir.

-
1. Veri Sorumlusu'nun yetkilisi tarafından Kurul'un internet sitesinde yer alan VERBİS sekmesine girilecektir.
 2. Veri Sorumlusu'nun yetkilisi tarafından Veri Sorumlusu'nun (anonim, limited şirket vb.) unvanını, vergi numarasını, vergi dairesini, adresini, iletişim bilgilerini VERBİS'e kayıt ederek Kurul'a başvuracaktır.
 3. Kurul söz konusu başvuruyu onaylayacaktır.
 4. Veri Sorumlusu VERBİS üzerinden Sicil'e kayıt işlemlerini yürütecek bir irtibat kişisi atayacaktır. İrtibat kişisi Sisteme kayıt esnasında Türkiye'de yerleşik olan tüzel kişiler ile Türkiye'de yerleşik olmayan tüzel kişi Veri Sorumluları Kurul ile iletişimin sağlanabilmesi ve Sicil işlemlerinin yürütülmesi için bir irtibat kişisi atayacaklardır. Tüzel kişi Veri Sorumluları Sicili'ne kayıt ve bildirim yükümlülüklerini bu irtibat kişileri vasıtasıyla yerine getireceklerdir. İrtibat kişisi olarak şirket yönetim/ müdürler kurulundan birisi belirlenebileceği gibi herhangi üçüncü bir kişi de irtibat kişisi olarak atanabilecektir.
 5. Veri Sorumlusu'nun atadığı irtibat kişisi e-Devlet kapısı üzerinden kimlik bilgilerini doğrulayarak sisteme giriş yapacaktır.
 6. KVKK mevzuatı uyarınca Sicil başvurularında VERBİS'e açıklanacak bilgiler Kişisel Veri İşleme Envanterine dayalı olarak hazırlanması gerekmektedir. Kişisel veri işleme envanteri: Veri Sorumluları'nın iş süreçlerine bağlı olarak gerçekleştirmekte oldukları kişisel veri işleme faaliyetlerini; kişisel veri işleme amaçları, veri kategorisi, aktarılan alıcı grubu ve veri konusu kişi grubuyla ilişkilendirerek oluşturdukları ve kişisel verilerin işlendikleri amaçlar için gerekli olan azami süreyi, yabancı ülkelere aktarımı öngörülen kişisel verileri ve veri güvenliğine ilişkin alınan tedbirleri açıklayarak detaylandırdıkları envanteri olarak tanımlanmıştır.
 7. İrtibat kişisi Veri Sorumlusu'nun Kişisel Veri İşleme Envanterine dayalı olarak kayıt işlemini başlatacaktır.
 8. İrtibat kişisi tarafından sisteme girilip kayıt işlemleri başlatıldığında sistem tek tek veri kategorileri üzerinden sorular sorarak kaydın yapılmasını sağlayacaktır. Her veri kategorisi için (kimlik, iletişim gibi veriler için teker teker) o veri kategorisinin işlenip işlenmediğinin beyan edilmesi gerekecektir. Bu bakımdan her veri kategorisi için ya işlemediğini beyan ederim ya da ilgili veri süreçlerim kapsamında işlenmektedir seçeneği işaretlenecektir. Sistemde mevcut olmayan veriler için de "diğer" seçeneği seçilerek kayıt gerçekleştirilecektir.

Kayıt Olunmama Hali

KVKK'nın kabahatlar başlıklı 18. maddesine uyarınca VERBİS'e kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı davrananlar hakkında Kurul tarafından 20.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezasına hükmedilebilir.

İstisna Tutulan Veri Sorumluları

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 28. maddesinde belirtilen hallerde ve 16. maddesine göre Kurul'ca getirilen istisnalar kapsamına giren Veri Sorumlularınca kişisel veri işlenmesi halinde kayıt zorunluluğu yoktur.

İstisna tutulan Veri Sorumluları kimlerdir? Kurul'un 2018/32 sayılı kararı uyarınca

• Herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla yalnızca otomatik olmayan yollarla kişisel veri işleyenler,

- Noterler,
- Dernekler, vakıflar ve sendikalar,
- Siyasi partiler,
- Avukatlar,
- Serbest muhasebeci ve yeminli mali müşavirler

VERBİS'e kayıt olmaktan istisna tutulmuşlardır.

VERBİS'e Neler Kayıt Olacaktır

Aşağıdaki bilgilerin sisteme kayıt edilmesi gerekmektedir:

9. Bir sonraki aşamada ilk aşamada işlendiği belirtilen veri kategorileri için işleme amaçları ve ilgili kişi grupları seçilecektir. Kurul tarafından 50 amaç belirtilmiş olup bu amaçlardan birisi ya da yine "diğer" seçeneği kullanılarak Veri Sorumlusu adına irtibat kişisi tarafından belirtilecek amaçla sisteme kaydolmak mümkün olabilecektir.

10. Daha sonra verisi işlenen veri konusu kişi grupları sekmesinde belirtilen işlenen verilerin kimlere ait olduğu bildirilecektir.

11. Sonrasında ise bu veri kategorilerinin korunması açısından ne tür tedbirlerin alındığının tek tek belirtilmesi gerekecektir.

12. Bir sonraki aşamada ise ilgili verinin yurtiçindeki bir üçünü kişiye aktarılıp aktarılmadığı ve aktarım yapılıyorsa aktarımın kime yapıldığı belirtilecektir. Bu kısımda aktarım yapılan kişinin adı açıkça yazılmayacak olup yalnızca "iş ortağı" gibi belirtilen kategorilerden birisinin seçilmesi yeterli olacaktır. Yine verilerin yurtdışına aktarılıp aktarılmadığına dair beyan da kaydın bir aşamasında yer alacaktır.

13. Sonrasında kişisel verilerin mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan azami muhafaza edilme süresi sisteme kaydedilecektir.

14. Kayıt irtibat kişisince bu şekilde tamamlanıp Kurula gönderilecektir.

Kurul'un onayı ile kayıt gerçekleşmiş olacaktır. Sicil kayıtlarının güncel tutulması Veri Sorumluları, VERBİS'e sunulan ve VERBİS'te yayınlanan bilgilerin eksiksiz, doğru, güncel ve hukuka uygun olmasından sorumludur. Veri Sorumluları, Sicil'de kayıtlı bilgilerde değişiklik olması halinde meydana gelen değişiklikleri, VERBİS üzerinden yedi gün içerisinde Kuruma bildirir.

- Veri Sorumlusu, varsa Veri Sorumlusu Temsilcisi ve irtibat kişisinin adı, adresi ve alınmış olması halinde KEP adresi,
- Kişisel verilerin hangi amaçlarla işlenebileceği,
- Veri konusu kişi grubu ve grupları ile bu kişilere ait veri kategorileri hakkındaki açıklamalar,
- Kişisel verilerin aktarılabileceği alıcı ve alıcı grupları,
- Yabancı ülkelere aktarımı öngörülen kişisel veriler,
- KVKK'da öngörülen ve Kurul tarafından belirlenen kriterlere göre kişisel veri güvenliğine ilişkin alınan tedbirler,
- Kişisel verilerin mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan azami muhafaza edilme süresi.

VERBİS kamuya açık bir sicildir. Veri sorumluları siciline kişisel veri kayıt edilmeyecektir.

SONUÇ

Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanlığınca yapılan değerlendirme sonucunda; hâlihazırda ülkemizde faaliyet gösteren pek çok şirketin 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile getirilmiş olan başta Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemine kayıt yaptırmak üzere bazı yükümlülükler konusunda detaylı bilgi sahibi olmadığı belirtilmiştir.

Bu kapsamda, ileride oluşabilecek mağduriyetlere sebebiyet verilmemesi açısından özellikle VERBİS'e kayıt yükümlülüğü ve bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde söz konusu olabilecek cezai yaptırımlar ve genel olarak 6698 sayılı Kanun'la veri sorumlularına getirilen diğer yükümlülükler konularında sorun yaşanmaması için daha dikkatli olunması gerektiği, değerlendirilmektedir.